

L'Ametlla de Merola

Puig-reig

Ubicació

Comarca: Berguedà
Lloc/Adreça: 08736- L'Ametlla de Merola
Emplaçament km 75,5 de l'antiga carretera C-1411a

Coordenades:

Latitud: 41.90791
Longitud: 1.88334
UTM Est (X): 407387
UTM Nord (Y): 4640155

Classificació

Número de fitxa 08175 - 154
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Conjunt arquitectònic
Estil / època: Contemporani Popular Historicista
Segle XIX-XX
Estat de conservació Bo
Protecció Inexistent
Número inventari sí, IPA 3652
Generalitat i altres inventaris
Ús actual: Social
Titularitat Privada
Titular: Varis propietaris

Fitxes associades:

[Ball de Nans de l'Ametlla de Merola](#)

[Palanca o Pont de ferro de l'Ametlla de Merola](#)

[Nans de l'Ametlla de Merola](#)

[Gegants de l'Ametlla de Merola](#)

[Fons fotogràfic de l'Arxiu de l'Associació de Veïns de l'Ametlla de Merola](#)

[Fons Serra Feliu de l'Arxiu Nacional de Catalunya](#)

[Goigs de Sant Mateu de l'Ametlla de Merola](#)

[Resclosa i canal de l'Ametlla de Merola](#)

[Ball de Cascavells de l'Ametlla de Merola](#)

[Torre de l'Amo de l'Ametlla de Merola](#)

[Teatre de l'Ametlla de Merola](#)

[Sant Mateu de l'Ametlla de Merola](#)

[Caramelles de l'Ametlla de Merola](#)

[Festa Major de l'Ametlla de Merola](#)

[Els Pastorets de l'Ametlla de Merola](#)

Autoria de la fitxa Rosa Serra Rotés i Jordi Piñero

Data de registre de la ds., 05/03/2011 - 01:00

fitxa:

Descripció

La colònia es va construir a la riba dreta del riu i més concretament en un dels seus meandres més singulars que ha permès al llarg de més de 140 anys el seu aprofitament com a ampla i fructífera zona d'horta. A la zona central d'aquets espai pla s'hi asenta la colònia obrera (habitatges i serveis) a redós de la qual s'esten l'ampli espai industrial. Fora del nucli central, al peu de la carretera d'accès s'hi ha construït recentment la zona esportiva (tenis, futbol sala, frontó i basquet). Els carrers, convertits recentment en illa devianants, formen una retícula ordenada i s'obren formen tres places: la del mercat, la de l'Església i la del Teatre on es concentren els edificis d'oci, el que i dona nom i que durant molts anys fou també cinema, el cafè, la biblioteca, i els espais de l'antiga escola, convertits en locals socials de l'Associació de Veïns, colla gegantera, grup de Joves, La Llar d'Avis i la biblioteca convertida en centre de noves tecnologies. A diferència d'altres colònies, en l'Ametlla mai va haver muralla, aquesta va ser substituïda per un canal que envolta el conjunt, i l'aïllament estava garantit degut a la llunyania de la carretera i el ferrocarril.

La població de l'Ametlla de Merola no arriba als 400 habitants que mantenen actiu un extens programa de festes i activitats, algunes més que centenaries; la seva Associació de Veïns ha fet possible la recuperació del nucli urbà i el manteniment de la identitat i l'activitat cultural.

Observacions:

La colònia de l'Ametlla de Merola està regulada pel "Pla director urbanístic de les colònies industrials del Llobregat"; els plans directores urbanístics són un instrument de planejament urbanístic general definit a l'article 56 del Text Refós de la Llei d'urbanisme, aprovat pel Decret legislatiu 1/2005 de 26 de juliol. Els Plans directores urbanístics estableixen directrius, normes i recomanacions per l'ordenació urbanística del territori. Els plans estableixen determinacions que han de ser respectades per les actuacions de desenvolupament territorial, especialment pel planejament urbanístic general municipal, relatives al tractament del sòl no urbanitzable i protecció del patrimoni territorial, a les infraestructures de mobilitat i a l'ordenació dels assentaments i activitats econòmiques. Comprèn els municipis d'Avià, Balsareny, Berga, Casserres, Gaià, Gironella, Navàs, Olvan i Puig-reig. (EDICTE de 27 de juliol de 2007, sobre una resolució del conseller de Política Territorial i Obres Públiques referent a diversos municipis de les comarques del Bages i del Berguedà. (DOGC núm. 4940 publicat el 03/08/2007).

Història

L'Ametlla de Merola és un nucli d'uns 300 habitants situat a la vessant meridional de la comarca del Berguedà. L'origen de l'Ametlla és remunta a l'any 1832, al molí d'en Josep Comas i Ametlla, amb una

petita fàbrica de màquines de cardar. L'any 1873, la fàbrica es va completar. Es va construir el canal i el Carrer Vell. En aquells moments hi ha 90 pisos i la "Casa de les Noies" amb cabuda per a 150 persones, menjador, cuina i dormitoris. A la Colònia hi treballen 500 persones.

Es construeix l'església entre el 1875-1882, els nens tenen un mestre, i així l'amo va convertint el que era una zona verge en un poble com a tal, dotat de serveis (botiga, teatre, cafè...) fins als nostres dies.

Tota la colònia s'anirà construint paulatinament a partir de l'any 1880, sent el carrer Montserrat l'últim a fer-se l'any 1928. L'any 1854 en Josep Comas i Ametlla ven el molí a un empresari de Balsareny, en Francesc Sunyer i Enric. La mort d'aquest abans d'enllestir el projecte féu que en Pere Cruells, el seu marmessor, acabés construint una fàbrica de filar i teixir. Però no fou fins l'any 1864, quan en Mateu Serra i Tauran, comprà els terrenys i la fàbrica a en Pere Cruells. Inicià l'ampliació de la mateixa i la construcció del Carrer Vell, sent l'any 1870 quan la fàbrica comença a funcionar, i quan, davant els esdeveniments econòmics i socials d'Europa comença a fer-se realitat el futur d'aquell lloc, la Colònia. Aquella incipient activitat econòmica coincideix en l'època que el tèxtil arrencava a Catalunya.

Bibliografia

VV.AA: L'Ametlla de Merola, L'EROL núm especial 2004.

R.SERRA: L'Ametlla de Merola, parc Fluvial del Llobregat s/d

I. TERRADAS SABORIT. "Dades històriques de L'Ametlla de Merola". Ametlla de Merola.1978.

I. TERRADAS SABORIT. "De les colònies industrials a la crisi de l'Estat Providència". L'Avenç. Barcelona.1980

I. TERRADAS SABORIT. Les Colònies industrials. Laia. Barcelona. 1979

I. TERRADAS SABORIT La qüestió de les colònies industrials. Centre d'Estudis del Bages. Manresa.1994.

R. SERRA. Les colònies tèxtils a Catalunya, Manresa Angle Editorial, 2000.

CLOTET, D. I SERRA, R. "Els pisos", a Histories del riu. El llegat de les colònies, Regio7, 2005, p.59-60

VV.AA. (1994). Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya. El Berguedà, Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya.

CABANA, Francesc (2006): La saga dels cotoners catalans, Barna, Ed. Proa

VV.AA. (2010). Colònies Industrials, Catàleg de l'Exposició Colònies Industrials, Museu d'Història de Catalunya/ Col·legi de Periodistes de Catalunya, Barcelona

TEIXIDOR, E. I SERRA, R.(2010). Vida de colònia. Les colònies tèxtils a Catalunya, Angle Ed.

